

Dairy Day

Has- en mas-studenten samen op bedrijfsbezoek

In praktijknetwerken kunnen zowel onderwijs als bedrijfsleven veel van elkaar leren. Het voorkomt bedrijfsblindheid, vindt melkveehouder Jaco Wink. En studenten kunnen beschikken over een schat aan bedrijfsgegevens. Maar sommige mas-leerlingen vinden de nadruk op getallen iets te groot.

“Een wat meer op de praktijk gerichte praktische invulling van de opleiding mis ik wel eens”, vertelt Rik Vlemminx, has-student uit Den Bosch onderweg. We zijn op weg naar de melkveehouderij van Jaco Wink. Rik en studiegenoot Mark van Erp geven me op 22 maart een lift vanaf de HAS in Den Bosch. Rik vertelt onderweg dat hij het bedrijf al een keer eerder bezocht heeft als voorbereiding op ‘Dairy Day’. Hij heeft bedrijfsgegevens verzameld, en vragen opgesteld voor mas-leerlingen. “Best leerzaam,” vindt hij, “Mas-leerlingen zijn veel praktischer.” Rik en Mark vervullen vandaag een begeleidende rol voor de mas’ers.

Nieuwsgierig

Die leerlingen komen op eigen gelegenheid naar Wijk en Aalburg. Op het afgesproken tijdstip is Fons de Bont uit Breda aanwezig. Terwijl we rond de keukentafel op de anderen wachten vertelt melkveehouder Wink heel kort waarom

hij deelneemt aan het netwerk ‘Happy Cow’ en waarom hij studenten wil ontvangen. Hij wil graag wat van een ander opsteken. “Alleen is maar alleen.” Hij hoopt dan ook wat van studenten op te steken, al vraagt hij zich af of dat vandaag lukt.

Voordat hij uitvoeriger in zal gaan op de vragen van de studenten over het belang van netwerken – dat is de opdracht die de studenten gekregen hebben – leidt hij ons eerst rond op zijn bedrijf nadat Toon Fabrie en Willem van de Vondervoort van de mas in Boxtel zijn gearriveerd. Uit hygiënisch oogpunt krijgen we allen blauwe plastic hoezen om onze schoenen. Wink laat zien hoe zijn dieren gehuisvest zijn, vertelt over het voer, de hoeveelheid en problemen. De studenten denken mee. Toon Fabrie is een praktische mas-leerling: “Zou je dat niet beter zo doen?” “Waarom gebruik je zoutzuur bij de conservering van het voer?” Vol aandacht bekijken ze de melkrobot, ruiken aan het voer en nemen de indrukken in zich op. Schrijven doen ze niet.

Na een uurtje zijn we rond en is het tijd voor koffie. Rond de koffietafel praat Wink verder. De mas-leerlingen hebben de opdracht hun vragenlijst af te werken. Maar Toon en Willem hebben die lijst niet. “Ik heb niks gezien, er zat niets in mijn mailbox.” Wink ziet geen probleem en praat bijna vanzelf over het praktijknetwerk of over de bedrijfsvoering. De studenten zijn nieuwsgierig en stellen vragen.

Zere plek

Het gesprek komt snel op de pda die Wink altijd op zak heeft. Daarin slaat hij gegevens op, hij gebruikt hem voor berekeningen of om tijdens het werk dingen te checken. “Die pda speelt een heel be-

langrijke rol in de deelname aan het netwerk”, vertelt hij. De vele kengetallen die hij verzamelt, wisselt hij via de pc uit met de meer dan 100 deelnemers aan dat netwerk. Een paar keer per jaar hebben ze ontmoeting via de pc en webcam. “En wat levert het op?” vragen de leerlingen. “In ieder geval geen tijd,” antwoordt Wink, “het kost alleen maar tijd.” Dat hij toch deelneemt, doet hij omdat het bedrijfsblindheid kan voorkomen. Door gegevens te vergelijken kan hij fouten boven tafel halen, bijvoorbeeld als je kijkt naar het ureumgehalte in het kuilvoer. Je kunt ontdekken dat kennis verouderd is. Wink denkt dat je er samen met studenten nog wel meer uit kunt halen. Het mes snijdt dan aan twee kanten, denkt hij. De studenten kunnen er wat van opsteken, en als ze zich goed voorbereiden, kunnen ze tijdens een bedrijfsbezoek snel de vinger op de zere plek leggen. Bovendien zit er in de database een schat aan getallen die voor studenten zeer interessant kunnen zijn. Maar Fons uit Breda lijkt dat niks. Hij is liever praktisch aan het werk dan dat hij in getallen wil duiken.

Sukkel

Gewapend met veel indrukken en een digitale foto van Wink met zijn pda – die hebben ze nodig voor de presentatie die ze ’s middags moeten houden – bereidt de groep zich later in Den Bosch voor op de conferentie. Ze moeten uitleggen wat deelname aan een netwerk betekent voor de bedrijfsvoering. En ze moeten hierover stellingen formuleren. De foto’s van de acht verschillende groepen, die alle een ander bedrijf bezocht hebben, laten vaak een koeienstal zien, of een ondernemer die achter de pc zit. Toon Fabrie, die de presentatie van zijn groep doet, benadrukt dat een netwerk

Melkveehouder Wink legt met zijn pda uit hoe hij gegevens verzamelt en verwerkt voor zijn netwerk

bedrijfsblindheid kan voorkomen. Ook bij andere presentaties hoor je vergelijkbare argumenten over het nut van een netwerk: “Je hoeft het wiel niet alleen uit te vinden”, “Samen sta je sterker” en “Je kunt van elkaar leren.”

Prikkelende stellingen formuleren blijkt nog niet zo makkelijk. Een stelling als ‘In een netwerk kun je van elkaar leren’ en ‘je kunt meer voor elkaar krijgen dan als individuele ondernemer’ roept weinig discussie op. Maar ‘Een netwerk kijkt te veel naar cijfers en niet naar de omgeving,’ en ‘Deelname aan het netwerk is alleen uit eigen belang’ maakt discussie los. Er is discussie over de manier waarop je informatie uitwis-

selt. Zijn deelnemers wel bereid om ervaringen uit te wisselen over mislukkingen? Hoe voorkom je dat zo iemand niet bekeken wordt als sukkel? En hoe zit het met de toepasbaarheid van de theorie in de praktijk? Has-studenten vinden dat de theorie soms niet overeenkomt met de praktijk. Maar de praktijk kan ook niet zonder theorie is de conclusie na enige discussie.

Na de conferentie is het project voor de mas’ers nog niet afgelopen. Zij moeten nog een verslag maken. En natuurlijk gaan de initiatiefnemers nog evalueren. Voor veehouder Johan van der Wijst is het al een succesvol project. Vroeger kwamen has-studenten wel tijdens excursies op zijn bedrijf, maar de laatste jaren heeft hij dat afgehouden. “Er kwamen te veel ongeïnteresseerde studenten. Deze studenten vragen meer. Ik vind het positief.”

Samenwerking

Het project ‘Southern Milk Meat & Meadows’ is een Rigo-project waaraan studenten deelnemen van HAS Den Bosch en derdejaars mbo-leerlingen van de AOC Limburg (Horst en Roermond), Helicon Opleidingen (Boxtel en Helmond) en Prinsentuin College (Breda). Daarnaast werken PTC+, ZLTO en Animal Sciences Group (Wageningen UR) mee aan dit project. De onderwijsinstellingen willen met de veelal kleine groepen veehouderijstudenten het onderwijs in dit project meer in de praktijk vorm geven. De studenten ontmoeten ondernemers en wisselen ervaringen uit met die ondernemers en met elkaar. De initiatiefnemers denken dat er zo samenwerking kan ontstaan tussen bedrijfsleven, onderzoek, onderwijs en toekomstige jonge beroepsbeoefenaars. Ze hopen dat dit een aanzet kan zijn tot innovatie in →

de veehouderij. Er zijn twee groepen, een voor de melkveehouderij en een voor de varkenshouderij. Groepen van maximaal acht studenten van de vier onderwijsinstellingen bezoeken vandaag op 22 maart ondernemers en werken de gegevens van die bezoeken uit voor een conferentiedag. Als voorbereiding op de conferentiedag, hebben de studenten elkaar ontmoet op 15 februari. Ze hebben kennis gemaakt en afgesproken hoe ze zich zullen voorbereiden. De has-studenten voerden een bedrijfsverkenning uit. Ze verzamelden gegevens, stelden vragen op en gaven de mas-leerlingen gerichte opdrachten om zich voor te bereiden. Het programma 'Ondernemers in opleiding ontmoeten topondernemers' voor de varkenshouderijgroepen vond plaats op het praktijkcentrum in Sterksel. Daar ontmoeten ze ondernemers, bezochten een bedrijf en gaven aansluitend presentaties en discussieerden met de ondernemers. 'Dairy Day', het programma voor de veehouderij vond deels plaats op de HAS in Den Bosch. 's Ochtends bezochten verschillende groepen acht melkveehouderijbedrijven. Elk bedrijf is deelnemer aan een praktijknetwerk. Ook zij presenteerden 's middags hun ervaringen en discussieerden over het belang van netwerken. Over dit laatste onderdeel leest u in dit artikel. □

Na het bedrijfsbezoek werken studenten in groepen aan hun presentatie

Wat vinden leerlingen uit Horst?

Mbo-leerlingen van AOC Limburg uit Horst kijken een paar dagen later terug. Hieronder volgt een verkorte weergave van hun ervaringen:

Over het project 'Ondernemers in opleiding ontmoeten topondernemers' (varkenshouderij):

Sander Arts: "Een leerzame dag. Van de gesprekken met ondernemers steek je wat op waar je in de toekomst iets aan hebt."

Henk Alders: "Je krijgt zo een goede indruk waarom iemand een topondernemers is. Tijdens de bijeenkomst kun je een goed netwerk opbouwen."

Eelke Hermans: "Interessant project, maar jammer dat er geen diepgang in zat, hiervoor was de tijd te kort."

Over het project 'Dairy Day' (melkveehouderij):

Twan Theunissen: "Het was in het begin nog niet zo duidelijk wat we moesten doen. Maar best interessant."

Sander Lamers: "Goed om met mas en has samen wat te doen. 22 maart was een leerzame dag. De stellingen kunnen prikkelender."

Leon Swinkels: "De rondleiding op het bedrijf was heel leerzaam. De boer haalde allerlei getallen op tafel. Hij

hield niets voor ons verborgen."

Luuk van der Kerkhof: "Dit was een leerzaam project. De presentaties en de stellingen 's middags hadden misschien wel uitgebreider gekund."

Willem Bouwman: "Ik vond het project met de has interessant. De samenwerking verliep vlot."

Uit de enquête onder alle deelnemers ((55 respondenten) komen de beste scores voor informatie-uitwisseling op het bedrijf tijdens het bedrijfsbezoek en voor samenwerking tussen aoc-leerlingen en has-studenten. Scholen moeten meer van dit soort samenwerkingsprojecten opzetten, is een aanbeveling.